

Inleiding

Om maar meteen met de deur in huis te vallen: Wat is eigenlijk de bedoeling van deze uitgave *Samen voor Zijn aangezicht*? Ik heb daarbij vier dingen voor ogen:

1. *Ontnuchterende feiten*

In de eerste plaats wil ik een aantal ontnuchterende feiten rond het huwelijksleven op het netvlies krijgen. We zien in rap tempo het aantal huwelijken verminderen. Dat is voor volwassenen nog wat ongewoon. Maar het is wel iets wat onze jongeren in hun denken beïnvloedt omdat ze heel intens geconfronteerd worden met gebroken huwelijken als ‘het normale patroon’. Onze jongste zoon volgde een staatsschool in Wisconsin (VS). Van de 23 klasgenoten waren er 4, inclusief hijzelf, die nog met hun vader en moeder samen woonden! We weten dat in Nederland bijna 40% van alle huwelijken eindigt in een echtscheiding. Dat is meer dan een verdubbeling ten opzichte van de jaren 60. In Amerika besluit tegenwoordig minder dan de helft van de bevolking om te trouwen. Een groter aantal overweegt om helemaal niet meer aan een huwelijk te beginnen. Dat zijn ontnuchterende feiten, maar die moeten we wel onder ogen zien. Als wij onze kinderen goed willen toerusten voor het huwelijk, moeten we daar in

hun jeugd al mee beginnen. Deze toerusting ontvangen ze niet (meer) vanuit hun omgeving, zoals wij die wel kregen in onze jeugd. In de jaren 60 kwam het haast niet voor dat stellen samenwoonden voordat ze trouwden. Op dit moment is dat iets heel gewoons. Meer dan de helft van de verliefde koppels woont tegenwoordig volledig samen. Ook al zijn ze dan niet getrouwd. Zij willen eerst weten of de juiste 'chemie' tussen hen ontstaat, voordat ze een definitieve verbintenis aangaan. Dat zijn alarmerende feiten! Om ons heen zien we hoe het instituut van het huwelijk geleidelijk wordt ontmanteld en tegelijk ook een andere invulling krijgt. Denkt u of denk jij dat dit zich buiten onze groep afspeelt? Dat is een illusie. Er speelt zich heel wat af onder onze jongeren dat als bedreigend gezien moet worden, ook in de periode vóór het huwelijk. Ik noem in dit verband wat ik van jongeren te horen krijg over wat er in de verkeringstijd, soms al na drie of vier ontmoetingen, gebeurt: seks! En als zij daar niet aan meedoen, tellen ze niet mee! Onze jongeren groeien op in een context waarin de moraal rond het huwelijk is uitgehold. Juist daarom rust op ons als ouders meer en meer de taak om hen ook hierin op te voeden en toe te rusten. Tegelijk zijn er ook zaken van belang die niet uit statistieken zijn af te leiden. Waarom besluit een deel van de jongeren om niet te trouwen? Omdat ze zelf vaak uit gebroken gezinnen komen. Ze zien hoe hun ouders daaronder geleden hebben, met elkaar vechten (letterlijk en figuurlijk) en vragen zich dan af: Waarom zouden wij eigenlijk trouwen? Het voorbeeld dat ze hebben gezien beïnvloedt hun keuze. Dat hun 'medicijn' (om dan maar níet te trouwen) erger is dan de 'kwaal'

wordt echter steeds duidelijker. Eerst ongehuwd samenwonen lost deze problemen namelijk niet op. In de hulpverlening en ook uit de statistieken wordt duidelijk dat hierdoor zelfs méér problemen ontstaan omdat er geen sprake is van verplichtingen naar elkaar toe. Men probeert de relatie wel, maar men kan zo van elkaar af als het niet bevalt. Het huwelijk is een consumptie-item geworden zoals alles in onze maatschappij. Als het niet meer werkt, dan gooi je het weg, je koopt iets nieuws en gaat weer verder. De verantwoordelijkheid en blijvende verplichting naar elkaar, zoals God deze heeft bedoeld in het huwelijk, ontbreken. De oplossing die de samenleving aanreikt is dus geen oplossing. Sterker nog: Het niet getrouwd zijn blijkt volgens de statistieken de slechtste keuze te zijn die je kunt maken voor wat betreft de financiën, gezondheid, en het ervaren van geluk. Het is opmerkelijk dat gehuwden doorgaans bij pensionering méér gespaard hebben dan alleenstaanden met een eigen huishouden hoewel zij niemand hadden met wie ze hun bezit konden delen. Boeiend dat gehuwd zijn zelfs daarin doorwerkt als een zegen van God!

Ten slotte noem ik bij het eerste aandachtspunt nog het gegeven dat uit recent onderzoek in Amerika is gebleken dat van degenen die getrouwd zijn, 62% aangeeft daar gelukkig mee te zijn en daarin te willen volharden. Zelfs uit zulke statistieken blijkt dus dat het door God ingestelde huwelijk nog altijd de beste keus is als het functioneert zoals God dat van ons eist. Het is goed dit te overdenken. We hebben met belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen te maken, die ook de opvattingen van onze kinderen beïnvloeden.

2. *Niet gezond functioneren*

In de tweede plaats wil ik met u en met jou nadenken over het feit dat we in toenemende mate geconfronteerd worden met een generatie van jongeren, die niet gezond functioneren in onze samenleving. Dat heeft mij persoonlijk verbaasd. In 1950 stonden er in de VS (in een bepaalde regio) 150 tieners geregistreerd die in aanraking gekomen waren met politie en justitie. Slechts 150! Veertig jaar later was dit getal in dezelfde regio uitgegroeid naar 150 keer dit aantal, oftewel ... bijna 22.000! In veertig jaar tijd – zeg één generatie – is het aantal jongeren dat de wet overtreedt en met justitie in aanraking komt, enorm gegroeid. Hoe zou dat komen? Zouden tieners ineens zo anders geworden zijn? Zijn zij ineens veel slechter dan voorheen? Nee, dat is niet het geval. Er is iets gebeurd in de tijd waarin zij opgroeien. Er is iets gebeurd met hun cultuur en dat heeft ook alles te maken met het gezins- en huwelijksleven. Het aantal tienerzwangerschappen en het eindigen daarvan in een abortus, is schrikbarend gestegen. Hoe dat komt? Tieners hebben veel behoefte aan liefde en zoeken die vervolgens. Als ze die liefde thuis niet krijgen van vader en moeder, en ze missen een hecht en echt gezinsleven, dan zijn ze uiterst kwetsbaar. Als ze dan iemand ontmoeten die ‘liefde’ toont, wordt deze gretig aanvaard, wat kan leiden tot (ongewenste) zwangerschappen. Deze gevolgen zijn voor jonge meisjes niet te dragen en brengen hen helaas vaak tot de keuze voor abortus. Het echte probleem van abortus of van alleenstaande moeders is dus nauw verbonden met datgene wat in de gezinnen gebeurt. We zetten ons er terecht voor in om het aantal abortus-

sen terug te dringen, maar een groot deel van de oplossing daarvan ligt in de omgeving waarbinnen deze jongeren opgroeien. Als ze in het gezin geliefd, gekoesterd en begeleid worden, staan ze veel sterker tegenover de verleiding van risicovolle keuzes. De wereld biedt deze jonge mensen totaal geen oplossing. Als wij als ouders en opvoeders niet onze volle aandacht geven aan onze gezinnen, zullen wij ook met een generatie jongeren te maken hebben of krijgen die niet gezond opgroeit en functioneert en in dezelfde paden gaat wandelen als de cultuur die hen omringt.

3. *Middelmatige huwelijken*

In de derde plaats wil ik eerlijk zeggen dat ik vanwege mijn werk in onze kerkelijke gemeenten en door intensief huwelijkspastoraat, tot heel schokkende ontdekkingen ben gekomen. Telkens als ik huwelijksgesprekken voer met aanstaande echtparen spreek ik met hen over de weg die ze samen willen gaan. Soms vraag ik hun daarbij of ze me een inschatting kunnen geven van het huwelijk van hun ouders en welk cijfer ze daarvoor zouden geven. Vervolgens spreek ik met hen over goed en minder goed functionerende huwelijken en probeer hun een idee te geven van wat een goed huwelijk inhoudt en wat géén goed huwelijk is. De reacties die ik daarop krijg zijn voor mij soms ronduit onthutsend. Misschien zegt u: Dat heeft te maken met het perspectief dat jongeren hebben op het huwelijk. Ze kennen immers de praktijk ervan nog niet. Dat mag allemaal waar zijn, maar het laat me ook zien dat er heel veel níét goed gaat in de huwelijken. Ook in onze kring. Je zou deze huwelijken als ‘middelmatig en slecht’

kunnen aanduiden. Wij wijzen op Bijbelse gronden echtscheiding af. Daardoor eindigen in onze kringen minder huwelijken door echtscheiding dan in het algemeen. Maar deze lagere statistieken betekenen niet dat waar men bij elkaar blijft, het ook werkelijk een goed en vreugdevol huwelijk is. Er kan heel veel eenzaamheid schuilgaan achter de muur van een jarenlang huwelijk. Er zijn veel te veel huwelijken binnen onze kringen waarin huiselijk geweld plaatsvindt. En met huiselijk geweld bedoel ik niet zozeer het slaan ‘met de vuist’ maar ik bedoel daarmee een manier van leven waarbij de een de ander onderdrukt en gebruikt, meestal doet de man dat zijn vrouw. Deze werkelijkheid is enorm pijnlijk en verwoestend.

Over deze ‘middelmatige en slechte huwelijken’ wil ik drie dingen zeggen.

- a. Ik ben diep bewogen met onze jongeren. Het doet me pijn om te zien dat zovelen van hen opgroeien in gezinnen die niet goed functioneren. Deze jongeren worden de volwassenheid ingestuurd zonder te beschikken over een goede toerusting daarvoor. Als wij veranderingen beogen voor Gods Koninkrijk, moeten wij er zeker van zijn dat onze jongeren toegerust zijn voor de volwassenheid en dat zij het gehuwd zijn aankunnen. Dat begint met opgroeien binnen een goed huwelijk, binnen de rijke verhouding tussen liefhebbende ouders en, van daaruit, ook van het gezinsleven dat daarbij past. Het moet daarom onze volle aandacht hebben.
- b. Ik leef mee en voel ook de pijn van echtparen die een huwelijk hebben dat niet goed functioneert. Als ik in mijn pastoraat deze situaties tegenkom, zie ik vaak dat

het ook niet zozeer hun keus is. Zo vaak blijkt het een gevolg te zijn van het (slechte of missende) voorbeeld dat ze zelf in hun jeugd hebben gehad. Voor velen is het een herhaling van patronen waarmee ze zelf opgroeiden. Met andere woorden, velen komen in het huwelijk met een gereedschapskist die óf leeg is, óf gevuld is met totaal ongeschikt gereedschap voor het huwelijk. Zelf ben ik rijk gezegend met het uitstekende voorbeeld dat ik thuis meemaakte. Het huwelijk van mijn ouders eindigde abrupt na 27 jaar door het overlijden van mijn nog relatief jonge vader. Mijn ouders zijn dus betrekkelijk kort getrouwd geweest. Toch heeft dit huwelijk waarbinnen ik opgroeide mij zo'n geweldige voorsprong gegeven. Daarin heb ik kunnen zien hoe uitstekend dit functioneerde en daarmee kreeg ik zoveel aangereikt, wat ik zelf onbewust ook vaak weer gebruik. Ik las eens een heldere uitspraak: 'Het heden wist het verleden nooit uit, maar het verleden schaadt wel degelijk het heden en haalt je vroeg of laat in.' Deze waarheid is helaas met duizenden voorbeelden te staven. Gary Smalley, de auteur die de nodige boeken over familierelaties heeft geschreven vanuit een christelijk perspectief, heeft heel wat jaren lezingen over het huwelijk gegeven. Hij zegt in een van zijn lezingen onder meer: 'Als ik een reeks bijeenkomsten met jonge (echt) paren begin, vraag ik altijd: Wat zijn de tien dingen, die de meeste invloed hebben op je huwelijk? Het is opvallend dat deze jonge stellen wanneer ze deze toerusting beginnen, eigenlijk altijd hun familieachtergrond op de tiende plaats van de prioriteitenlijst zetten. Als ik hun een aantal jaren later diezelfde vraag stel, zie je haast altijd dat familieachtergronden bij vrijwel iedereen

verhuisd zijn van nummer tien naar nummer één. Het geeft aan dat wij ons er onvoldoende van bewust zijn hoezeer we gevormd, of ook vervormd, zijn door ons verleden. Het is zo ontzaglijk belangrijk hoe we zijn opgevoed en hoe we ons in onze jeugdjaren konden ontwikkelen. Deze verschillen realiseer je je niet totdat de druk van het leven en je huwelijksrelatie de gebeurtenissen uit je leven en gezin naar boven halen.’ Is het herkenbaar?

- c. Mijn derde motief om aan deze ‘middelmatige’ huwelijken aandacht te besteden is dat ik wat ‘gerechtvaardigde toorn’ ervaar naar ouders die de verantwoordelijkheid naar hun kinderen niet serieus genoeg nemen. Te weinig realiseren we ons als ouders hoe we onze kinderen nadelig beïnvloeden als we niet alles doen om ons eigen huwelijk te verbeteren. Een goed huwelijk groeit niet vanzelf. Een verhouding verdiept en versterkt alleen wanneer we er tijd en energie in investeren. En als het niet goed gaat, dan moeten we als ouders er ook alles aan doen om dat te verbeteren. Dat doen we toch ook met onze zaak en met onze gezondheid? Wees ervan overtuigd dat – als we onze kinderen in een hecht en goed functionerend huwelijk mogen opvoeden – we hun op die manier een zo goed mogelijke start geven. Misschien wordt onder ons ‘gerechtvaardigde toorn’ niet zo vaak uitgesproken, maar soms voel ik deze echt naar boven komen en durf ik ook wel aan te geven: ‘Kom op, breng je zaken in je huwelijk op orde. Maak een start met leren, opnieuw leren en afleren, zodat je ook hierin een goede basis legt voor het leven van je kinderen.’

4. *Het huwelijk te Kana*

In de vierde plaats wil ik in deze uitgave over het huwelijk wijzen op Gods Woord. De basis van een goed huwelijk is Christus. Dat wordt ook duidelijk in Johannes 2. Wat gebeurt daar? Jezus verricht Zijn eerste wonder op een bruiloft. Je zou kunnen zeggen dat dit Zijn eerste openbare optreden betreft. Opmerkelijk dat Hij dat niet in de tempel heeft gedaan of ergens in het centrum van de macht. Hij deed dat zelfs niet in een godsdienstige setting, maar op een familiebijeenkomst. Ik ben het eens met A.W. Pink die zegt dat dit niet toevallig is, maar juist symbolisch. Christus komt om Zijn Koninkrijk op te richten en waar begint Hij dan Zijn openbare bediening van dit Koninkrijk? Bij een huwelijksfeest en bij de zorg die daar ontstond. Het is betekenisvol dat Hij op deze eerste dag van dit huwelijk aanwezig wilde zijn en daar water in wijn veranderde. Wat een treffende waarheid ligt hierin. God bouwt Zijn Koninkrijk op de pijler van een hecht huwelijk en een gelovig gezin. Alleen waar Christus geestelijk aanwezig is en waar Zijn wil wordt gehoorzaamd, kan in ons huwelijk ook het wonder plaatsvinden dat in Kana gebeurde. Water werd veranderd in wijn. Natuurlijk is water van belang: het lest dorst en het verkwikt. Zo zijn vele huwelijken als water. Het verfrist en verkwikt. Maar waar Jezus door Zijn Geest en kracht aanwezig is, wordt zo'n huwelijk als het ware wijn!

Huisgenoten des geloofs

Gods Woord spreekt over de roeping om in de eerste plaats liefde te bewijzen aan de 'huisgenoten des geloofs'. Ik zou van daaruit één toepassing willen maken met betrekking tot

het huwelijk. Waar moet ik in de eerste plaats liefde en toewijding tonen? In mijn huwelijk en mijn gezin. Het huisgezin waarvan we deel uitmaken (mijn vrouw, mijn man en onze kinderen) heeft recht op het leeuwendeel van onze aandacht. Toch denk ik hier vooral aan de mannen. Bij vrouwen is deze toewijding vaak duidelijker aanwezig. Als we aan een man vragen wat zijn taak in het leven is, spreekt hij bijna altijd meteen over zijn baan of zijn zaak. De aandacht voor het gezin en voor het huwelijk is bij mannen niet zo vanzelfsprekend. Wat gebeurt er vaak? Ik zeg het ook met de nodige zelfspot, want ik ben net als u allen. Werken, werken, werken, en dan nóg wat werk en als er dan nog wat tijd over is... dan kan die aan het gezin worden besteed. Zo is het toch?

Chronos-tijd en kairos-tijd

Onlangs deed ik een verrijkende ontdekking bij de voorbereiding van een lezing over het thema 'Ik voel me schuldig als ik me ontspan'. Het was voor mij een eyeopener te lezen dat er in de Griekse taal voor het begrip 'tijd' twee woorden zijn, namelijk 'chronos' en 'kairos'. Van het woord 'chronos' komt ons woord 'chronologie' vandaan, 'het leven bij de klok'. We hebben immers afspraken die we moeten nakomen. De 'chronos-tijd' heeft zijn waarde, maar er is ook dat andere woord, 'kairos'. Volgens de Griekse kenner heeft dat woord 'tijd' betrekking op de aandacht die we geven aan elkaar. Dat is de tijd waarbij we niet op de klok letten. Waar de diepte van het contact belangrijker is dan alles wat er die dag nog gedaan moet worden! U begrijpt het wel. Vaak tikt de 'chronos'-klok luid in ons oor. Als we bij die klok leven, dan zijn we altijd gehaast en verliezen we prachtige momenten die onze huwelijken kunnen verrijken. Alles wat ik hiermee wil zeggen is dat we méér tijd moeten maken voor de verdie-

ping en versterking van ons huwelijksleven. De HEERE God heeft een hele dag afgezonderd voor de versterking van onze geestelijke band met Hem. Daarin erkent God Zelf hoe nodig 'kairos'-tijd is voor de geestelijke groei van onze relatie met Hem.

Het hoge doel van het huwelijk

Laten we beginnen om eens terug te gaan naar Genesis 1:26-28 en luisteren naar wat God Zelf over het huwelijk zegt. Het zijn dingen die we wel weten, maar waar we toch steeds aan herinnerd moeten worden.

En God zeide: Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.

En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen.

En God zegende hen, en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt, en vervult de aarde en onderwerpt haar.

In vers 27 staat dat we geschapen zijn als man en vrouw. In het Hebreeuws worden hier woorden gebruikt, die letter-

lijk ‘mannelijkheid’ en ‘vrouwelijkheid’ betekenen. Dat gaat een stuk dieper dan ‘man’ en ‘vrouw’. Bij man en vrouw denken we aan het lichamelijke, maar mannelijkheid en vrouwelijkheid wijzen veelmeer op de verschillen in de manier van denken en leven tussen man en vrouw. De manier waarop we in elkaar zitten, waar we waarde aan hechten, hoe wij denken, hoe wij problemen oplossen, enzovoort, is voor een mannelijke persoon heel anders dan voor een vrouwelijke persoon. Beiden zijn we gemaakt naar het Beeld van God en de rijkdom van dat Beeld is niet in het mannelijke of vrouwelijke van de mens. Het Beeld Gods dat in ons reflecteerde had op zich niets te maken met onze gender. Toch is het een waardevolle gedachte dat juist in de eenheid van het huwelijk de man en de vrouw samen dit Beeld van God uitdragen. Juist in het unieke van het mannelijke en vrouwelijke dat is samengevoegd in het huwelijk, zien we iets van Gods Beeld.

Laten we eerst nog eens kijken naar de belangrijke woorden in Genesis 2:18:

Ook had de HEERE God gesproken: Het is niet goed dat de mens alleen zij; Ik zal hem een hulpe maken, die als tegen hem over zij.

Het mag ons wel opvallen dat God op de zesde dag eigenlijk vaststelt dat er nog iets ontbreekt in Zijn schepping en Hij besluit Adam een geschikte hulp te geven. Hij draagt Adam op om alle dieren een naam te geven, waardoor Adam ontdekt dat hij alleen is, zoals we lezen in vers 20:

Zo had Adam genoemd de namen van al het vee en van het gevogelte des hemels en van al het gedierte

*des velds; maar voor de mens vond hij geen hulpe
die als tegen hem over ware.*

God zegt niet tegen Adam dat hij niet alleen is, maar Hij laat Adam zelf tot de ontdekking komen dat hij alleen staat in zijn wereld. Deze waarheid ontdekken we allemaal bij het volwassen worden. Er groeit in jonge mensen een verlangen naar elkaar, vooral een verlangen naar kameraadschap met iemand van het andere geslacht. Dat is het normale patroon. Zo heeft God ons geschapen. Door de zondeval is er helaas in dit normale patroon ook een eenzame weg voor hen die met verlangens worstelen naar iemand van hetzelfde geslacht. Laten we meer en meer met dankbaarheid vervuld zijn als we die worsteling niet kennen in ons eigen leven en met meer mede-lijden bidden voor hen die ontdekken dat in hen niet de ‘natuurlijke’ drang naar het tegenovergestelde geslacht bruist.

Vervolgens lezen we in de verzen 21 en 22:

*Toen deed de HEERE God een diepe slaap op Adam
vallen, en hij sliep; en Hij nam een van zijn ribben
en sloot derzelver plaats toe met vlees.*

*En de HEERE God bouwde de ribbe, die Hij van
Adam genomen had, tot een vrouw; en Hij bracht
haar tot Adam.*

Adam ziet onmiddellijk dat dit een heel ander schepsel is dan de dieren die hij voorbij had zien komen. Hij zegt in vers 23:

*Deze is ditmaal been van mijn benen en vlees van
mijn vlees; men zal haar Manninne heten, omdat
zij uit de man genomen is.*

Dan volgt in vers 24 de huwelijksopdracht en in vers 25 lezen we dat zij zich voor elkaar niet schaamden.

Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en zijn vrouw aankleven, en zij zullen tot één vlees zijn.

En zij waren beiden naakt, Adam en zijn vrouw; en zij schaamden zich niet.

Ten slotte maken we de overstap naar de Efeze-brief, waar we in de laatste verzen van hoofdstuk 5 (31 en 32) lezen dat dit vers uit Genesis wordt geciteerd.

Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen, en zij twee zullen tot één vlees wezen.

Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit ziende op Christus en op de gemeente.

Doelen stellen

Laten we aan de hand van deze verzen overwegen om welke vier redenen God het huwelijk heeft ingesteld. Dit zal niet echt nieuw voor u zijn, maar toch denk ik dat het goed is dat u en ik nog eens opnieuw kijken naar ons huwelijk en ons afvragen of wij ook voldoen aan deze doelen. Laten we ons huwelijksleven er eens naast leggen. Is het vaak niet zo van: 'Ja, we zijn getrouwd en leven met elkaar mee en ondervinden samen de tegenslagen, de frustraties en de conflicten die niemand ontloopt en we houden echt van elkaar'? Maar hoe bewust zijn we ons van Gods bedoeling met het huwelijk? Hebben we daar concreet aandacht voor?

In het zakenleven kan een goede ondernemer aangeven welk doel hij nastreeft. Hij weet wat hij wil bereiken.

Hij maakt plannen. Daar is hij ondernemer voor. Niemand vindt zo'n denk- en werkwijze vreemd. Maar het is wel heel jammer dat maar 3% van alle echtparen ooit met elkaar heeft nagedacht over het doel of de doelen van hun huwelijksleven. Ik hoop dat u allemaal bij die 3% hoort. De realiteit is echter dat de meesten van ons bij de 97% behoren. Het is toch schokkend dat de overgrote meerderheid zo ondoordacht leeft met iets zo waardevols als het huwelijk? Het huwelijk is niet alleen waardevol voor man en vrouw, maar ook voor de kinderen die in het gezin opgroeien en uiteindelijk zelf in het huwelijksleven stappen. Misschien stapten wij ooit 'onnozel' in het huwelijksbootje, maar laat dat niet het geval zijn met onze kinderen. Zeker niet in deze tijd waarin het huwelijk zo sterk onder druk staat.

Vier redenen voor de instelling van het huwelijk

Er zijn vier redenen waarvoor God het huwelijk heeft ingesteld:

1. In de eerste plaats 'zodat wij gezamenlijk door het leven zouden kunnen gaan en elkaar zouden dienen'. Dat is de voornaamste reden, zo lezen we in Genesis. Het huwelijk is er niet in de eerste plaats om ons kinderen te geven, maar om elkaar gezelschap te bieden. Dat brengt ons bij 'gezamenlijkheid' en 'verweven zijn'.

Gezamenlijkheid

Wij mensen zijn eenzaam wanneer we alleen zijn. Denk daarbij bijvoorbeeld aan onze alleenstaanden, die we zo makkelijk vergeten. Alleen blijven is lang niet altijd een eigen keuze en ook heeft niet iedereen er de gave voor. Maar ... als gezelschap en gezamenlijkheid hoofdredenen zijn waarom God u en mij tot een huwelijk bracht, laten we dan vaak naar onze man of vrouw

kijken en onszelf afvragen: Geef ik mijn partner die kameraadschap ook? Geef ik hem of haar de geborgenheid, de aandacht, de vervulling die hij of zij van mij hoort te ontvangen?

Ik vermoed dat dit vooral voor mannen een lastige vraag kan zijn. Vrouwen zijn doorgaans veel meer op relaties gericht dan mannen. Zij hunkeren naar gezelschap. Mannen kunnen het soms prima af met minder gezelschap dan vrouwen. Maar zo zou het niet moeten zijn. Dat zouden we niet moeten willen. Kijk daarom regelmatig naar je man of vrouw en besef dat God gezegd heeft dat Hij jullie elkaar gaf om elkaar gezelschap te geven.

Verweven zijn

Bedenk daarbij dat wij onze vader en moeder moeten verlaten en onze vrouw moeten aanhangen en we als het ware met elkaar verweven moeten worden. Nou, dat verlaten is wel helder; laat je ouders los en herzie je prioriteiten. Wat het aanhangen betreft, dit heeft iets van toewijding. Deze moet er zijn, ook als onze echtgeno(o)t(e) faalt of toch niet zo blijkt te zijn als je verwacht had. Zelfs als je tot de conclusie zou moeten komen dat je eigenlijk met een vreemde bent getrouwd en je er geen idee van had wat voor iemand hij of zij écht was, totdat je getrouwd was, dien je hem of haar tóch te blijven aanhangen. Je dient blijvend toegewijd te zijn. Waar vind je deze toewijding nog in onze tijd? Inderdaad. Die is ver te zoeken. Daardoor stranden ook zoveel huwelijken. Veel echtelieden missen de trouwe toewijding aan elkaar. We hebben in onze samenleving én in de kerk een soort consumptiementaliteit ontwikkeld.

Als het huwelijk niet voldoet, nou, dan zoeken we een andere partner. Maar dát is niet hoe het huwelijk bedoeld was. Getrouwd zijn bevat immers het woord 'trouw'. Binnen het huwelijk dienen we 'verweven' te raken. Op het verlaten en aanhangen volgt het één vlees zijn. Dat betreft niet alleen het seksueel verkeer. Nee, het betekent dat we met elkaar totaal verweven raken. We groeien als het ware samen als een boom. Dit verweven raken met elkaar is een proces. Het is een vrucht van heel veel jaren samenleven met elkaar. Het één vlees zijn is dus véél meer dan alleen de seksuele omgang binnen het huwelijk. Verweven zijn wijst op de samenvoeging van onze gedachten, onze gevoelens, ons oogmerk met onze gezamenlijke levensreis. Als we dit aspect van het huwelijk goed begrijpen wordt het ook heel duidelijk hoe belangrijk geestelijke eenheid in ons denken is. Als deze er niet is mist het huwelijk heel veel van het 'verweven' zijn met elkaar. Juist het verweven zijn met de ander maakt het verlies van je man of vrouw, na die gezamenlijke levensreis in een huwelijk, zo diep pijnlijk. Daar komt de bekende uitdrukking vandaan dat iemand zijn 'betere helft' is kwijtgeraakt. Deze uitdrukking getuigt van een goede huwelijksband. Twee mensen die in de loop der jaren samen waren gegroeid zijn als het ware uit elkaar gescheurd bij het overlijden van een van de partners.

2. De tweede reden waarom God het huwelijk heeft ingesteld is 'om elkaar te dienen en de naaste, die het dichtst bij je staat, hartelijk lief te hebben.'

Dienen

Nergens heeft God beloofd dat het huwelijksleven makkelijk zou zijn. We weten dat we elkaar in het huwelijk moeten dienen. We worden ertoe geroepen om onszelf te verloochenen en ons te wijden aan de belangrijkste persoon die God naast ons heeft geplaatst. Voor mij is dé norm daarvoor het dienen zoals Christus dat deed. Van Hem lezen we: ‘Hij Die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn. Maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende’ (Fil. 2:6 en7). En waarom kwam Hij in deze gestaltenis? Om Zijn Vader en Zijn bruid te dienen. Dat is nu ook ónze roeping in het huwelijk. Man en vrouw worden geroepen om elkaar te dienen. De mate waarin Christus liefhad was niet beperkt tot de woorden ‘ik hou van je’. Dat is niet zo moeilijk om te zeggen. Hij legde echter Zijn leven af voor Zijn bruid. Hij ging de dood in uit liefde voor Zijn falende bruid. Vrienden, wat zal ons huwelijksleven anders zijn als wij ook in die gestaltenis Hem navolgen. Wij hebben ons leven af te leggen voor elkaar. Dat is niet alleen iets voor de mannen, dat geldt net zo goed de vrouwen. Verlaten, aanhangen, verweven raken betekent dat ik niet alleen mijn eigen agenda heb of dat ik leef voor mijzelf. Nee, dat betekent dat ik mijn agenda heb om de man of vrouw die God mij gaf in staat te stellen zijn of haar leven tot vervulling te brengen. Dát is Gods doel met het huwelijk. En daartoe roept Hij mij om te dienen.

Geschikte hulp

God heeft gezegd in Genesis 2: ‘Ik zal u een geschikte hulp tegenover u geven.’ God zei dit tegen Adam,

maar geldt het ook alleen Adam? Of geldt het ook voor Eva dat God in Adam haar een geschikte hulp gaf? Zo denken we vaak niet, maar toch is dat de volle waarheid. Niet alleen Adam zou incompleet zijn als hij alleen bleef. Ook Eva zou incompleet zijn als zij alleen op de aarde was. Met andere woorden, niet alleen is mijn vrouw een hulp tegenover mij; ik ben net zo goed een hulp tegenover haar. Als u moeite hebt met deze gedachte, denk dan even aan Genesis 2:24. Niet alleen de man behoort zijn vader en moeder te verlaten. Ook de vrouw heeft dit te doen, ondanks dat God alleen de man benoemt in deze tekst. Denk dus niet bij het lezen van Genesis 2 dat het zou inhouden dat de man geen hulp tegenover de vrouw behoeft te zijn. De vrouwelijke persoon heeft de mannelijke persoonlijkheid niet, maar ze heeft hem wel nodig om de leemte te vervullen die Adam ervaarde toen hij alleen was. God heeft ons voor elkaar als hulp geschapen!

Als we het hebben over een geschikte hulp, dan horen de woorden ‘mannelijkheid’ en ‘vrouwelijkheid’ bij elkaar. Ieder heeft zijn of haar eigen eigenschappen. Deze dienen samengevoegd te worden en zo komt het mooie van hoe God ons gemaakt heeft tot volle bloei.

Geen sprookje

We weten allemaal dat sinds de val in het paradijs het huwelijk geen romantisch avontuur is. Ook vóór de val was het dat overigens niet, maar ná de val zeker niet meer. Het huwelijk is een geweldige opgave of taak waarin de ware en tere liefde tot uitdrukking moet komen. Het is een taak die inspanning vraagt. Het geeft lasten en brengt enorme uitdagingen met zich mee.

Ik hoorde onlangs een rake beschrijving van het huwelijk. Iemand zei dat het huwelijk als een brandend geluk is dat versterking biedt in ons leven. Maar tegelijk kent het huwelijksleven bloed, zweet en tranen, vernederende nederlagen en uitputtende overwinningen. Na de zondeval is dit de volle waarheid. Het is echt niet zoals we dat in sprookjes lezen: 'En ze leefden nog lang en gelukkig.' Door onze zondigheid zijn er spanningen in elk goed huwelijk.

Een jonge getrouwde man zei onlangs tegen me: 'Ik wist niet dat liefhebben zo moeilijk kon zijn.' Als je deze opmerking niet begrijpt, dan heb je mogelijk nog nooit echt liefgehad. Liefde is immers geen gevoel. Liefde is vaak juist het tegenovergestelde van wat je gevoelens willen. Liefde is vaak in tegenspraak met hoe je je voelt en waar je lichaam behoefte aan heeft. Soms ben je bijvoorbeeld zo moe, dan roept je hele lichaam om rust. Echte liefde houdt in dat je die gevoelens op dat moment negeert en desondanks degene die God jou gaf wil dienen. Dan moet onze eigen agenda naar de achtergrond zodat we ons helemaal kunnen geven aan de ander. En dat kan moeilijk zijn, heel moeilijk zelfs, maar dát is liefde. Zie maar vaak op de gekruisigde Man Die voor Zijn bruid Zijn leven neerlegde ondanks Zijn gevoelens.

Ware liefde

Als we een goede definitie zoeken van wat liefde is, dan moeten we lang en ingespannen kijken naar het kruis van Jezus en ons afvragen: In welke mate ben ik als man of als vrouw bereid om dergelijke liefde te bewijzen? Christus ging tegen Zijn eigen gevoelens in.

Wat waren die gevoelens? ‘Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker aan Mij voorbijgaan.’ Hij worstelde met Zijn angst en vrees voor wat komen ging. Hij zweette bloed en hilde tranen (Hebr. 5:7). Maar Zijn liefde tot Zijn Vader en Zijn bruid koos er uiteindelijk voor om de beker van het lijden helemaal leeg te drinken. Wat geeft dát een diepte aan Gods gebod: ‘Gij mannen, hebt uw eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zichzelf voor haar heeft overgegeven.’ Er zullen dus momenten in ons huwelijk zijn dat ook wij een bittere drinkbeker aangereikt krijgen, maar liefde zal de bange gevoelens en zelfs de bange vrees te boven moeten gaan. Het is dus duidelijk dat een huwelijk niet alleen een romantisch reisje is. Het is een bovenmenselijke taak. Want echte liefde is kostbaar en inspannend. Liefhebben gaat niet zomaar vanzelf.

3. In de derde plaats maakt het huwelijk ook deel uit van ‘de leerschool van de loutering’ die God ons doet doorlopen. We weten dat met ons verstand, maar deze leerschool kan heel pijnlijk zijn.

Project in uitvoering

We beginnen het huwelijk allemaal ‘ongepolijst’. In onze gang door de kinderjaren naar de volwassenheid hebben onze ouders ons, al of niet op een geweldige manier, opgevoed en gevormd. Als u goede ouders hebt gehad, hebben zij je daarin begeleid en uitgedaagd, terwijl ze je aan alle kanten verzorgden. Ze hebben je niet alleen gevoed en gekleed, maar ze hebben je ook voorzien van emotionele vaardigheden en het gereed-

schap dat je nodig hebt om door het leven te gaan. Dat is geweldig! Maar toch ben je dan nog slechts als een standbeeld in de beginfase. Je ouders en grootouders, kerk en schoolleiders, vrienden en gebeurtenissen hebben allemaal aan je gebeiteld. Maar je bent nog niet wat je moet worden. Mocht je echter uit een gezin komen dat niet goed functioneerde, dan ben je nog veel minder afgewerkt en misschien zelfs in zekere zin ‘mismaakt’. Velen strompelen vanuit de jeugd in de fase van de volwassenheid: Verwend, verwond, verwaarloosd, mishandeld. Dat kan zich openbaren in bijvoorbeeld onzekerheid, boosheid, zelfzucht, relatiestoornis en over-afhankelijkheid. Anderen hebben nooit geleerd om grenzen te respecteren of hebben geleerd dat je wint door te vechten. U begrijpt wel dat – als we zó in het huwelijk stappen – er zich al snel grote problemen in de relatie kunnen ontwikkelen.

Een van de redenen waarom ik huwelijkstoerusting geef aan jonge stellen is om hun een meer realistisch begrip te geven over de weg na de huwelijksdag. Het maakt immers zoveel verschil uit als je er van tevoren wat inzicht in hebt en of je ‘gereedschapskist van huwelijksvaardigheden’ goed of slecht gevuld is. We vergeten te snel dat onze vorming in onze jeugd een enorme impact heeft op ons volwassen zijn. Het nieuwe heden (huwelijk) zal nooit het oude verleden (jeugdijaren en ervaringen) wegnemen. Maar het oude verleden kan wel heel snel het nieuwe heden vertroebelen en zelfs verwoesten.

Veredelingsproces

Zie dus het huwelijk ook als een veredelingsproces, waarin God ons louteren en vormen wil. Het kan die-

nen als slijpsteen om je als het ware te polijsten en ruwe kantjes weg te nemen, om nieuwe vaardigheden en eigenschappen in te slijpen en zo ook aan je persoonlijkheid te werken. Je te helpen door te ontwikkelen van de kleine jongen die je was tot de man die je wordt en van het kleine meisje naar de volwassen vrouw.

We maken dit allemaal mee. Het huwelijk is immers niet alleen een relatie tussen twee mensen. Eigenlijk is het een verbond waarin vier mensen samenleven. Enerzijds de grote volwassen man, maar ook het 'jongetje' dat nog in ons leeft en anderzijds de volwassen vrouw die we zien en het 'meisje' in haar. Als nu dat jongetje of dat meisje op de voorgrond komt in het huwelijk, dan ontstaan er problemen. U weet hoe kleine jongens en meisjes een pruillip kunnen maken als de ouders niet doen wat zij willen. Stel dat zo'n kind succesvol een pruillip trekt in zijn jeugd, en zijn ouders geven steeds toe en doen wat het kind wil om conflicten te ontlopen. Dan zal die pruillip niet verdwijnen als ze een getrouwde man of vrouw zijn. Denk niet dat het 'schreeuwende kind' van vroeger niet meeverhuist! Veel getrouwde mannen en vrouwen zetten dit patroon voort in het huwelijk. Veel van onze huwelijksproblemen zijn hiertoe te herleiden. Dus als er problemen zijn in uw huwelijk, is dat dan omdat het kleine jongetje of het kleine meisje zich laat gelden? Dat jongetje zou best weleens verwend kunnen zijn en het meisje heel afhankelijk. Maar het meisje zou ook best een grote mond kunnen hebben, terwijl het jongetje juist heel toegeeflijk is. Wat het ook moge zijn, zo ben je gevormd en als dit ingebracht wordt in het huwelijk kan dat een bron van ernstige problemen worden.

Vormend

God brengt ons samen in het huwelijk met een doel. Een van de redenen is dat wij elkaar verder vormen. Het is mooi om te zien hoe in een goed huwelijk we elkaar stimuleren om te ontwikkelen tot de man of vrouw die God wil dat we worden. Ik geef meteen toe dat dit ook een pijnlijk proces kan zijn. Het kan zelfs een worsteling zijn om zo met elkaar om te gaan. Hoeveel gehuwden zijn 's avonds na een dag waarin ze zich hebben ingespannen om elkaar te begrijpen in bed gevallen met de verzuchting: 'Ik begrijp die vrouwen niet. Ik heb een omvangrijke handleiding nodig om hun gedachtegang te kunnen begrijpen!' Misschien klinkt het een beetje overdreven, maar toch zijn er weinig mannen die nooit zó hebben gedacht over hun vrouw. De vrouwen herkennen vast ook ditzelfde gevoel over hun man. Zij verzuchten vaak: 'Ik snap hun manier van denken niet en ik begrijp niet waarom mannen bepaalde dingen zus of zo doen. Hoe komt het dat zij dingen maar niet kunnen zien, zoals ze volgens mij zijn?'

Als je deze voorbeelden herkent, is er niets ongewoons aan de hand met je huwelijk. Zelfs al zou je helemaal gefrustreerd raken door elkaar, dan betekent dat nog niet dat er iets fout zit in je huwelijk. Als u zich door uw man of vrouw uitgedaagd voelt, wanneer deze u confronteert met een van uw zwakke plekken, onthoud dan dat ook dat hoort bij de redenen waarom God jullie in dit huwelijk plaatste.

Gods bedoeling daarmee is die van zuivering, van veredeling. Als je je daartegen verzet, verzet je je eigenlijk tegen Gods bedoeling. Niet tegen je man of vrouw. Reken erop dat – waar God het nuttige instrument (je man of vrouw)

inzet – dit je leven verrijkt. Zo groei je uit tot de man of vrouw zoals God die hebben wil. Als dat de vrucht zou zijn van mijn pennenvruchten zou ik daar dankbaar voor zijn!
Steeds weer leren

Ik weet mijzelf gezegend met een gelukkig huwelijk. Tegelijk erken ik dat ik nog steeds nieuwe dingen leer. Als ik lezingen geef over het huwelijksleven en er boeken over lees, meestal één of twee per jaar, ontdekken mijn vrouw en ik keer op keer nog nieuwe dingen. Je bent namelijk nooit klaar met het naar elkaar toegroeien. Hoe meer je naar elkaar toegroeit (en ik weet zeker dat mijn vrouw dat gevoelen deelt), hoe meer je de diepe blijdschap en het mooie van het huwelijk ervaart. Ja, ik ben nog steeds aan het leren. Er zitten aan mij nog scherpe kantjes, die u misschien niet ziet, maar mijn vrouw zou ze zo kunnen noemen als u dat zou willen. Alleen, ze zal het niet doen. Aan haar zitten ook nog van die scherpe randjes, die ik niet noem, maar samen zijn we hier volop mee bezig. Wordt het ooit volmaakt? Nee, wij bereiken die volmaaktheid niet. We blijven in dit leven altijd gevallen zondaren hoewel wij beiden ook door Gods genade verrijkt en vernieuwd mogen worden!

4. Ten slotte wil ik als doel van het huwelijk nog noemen het vertonen van Gods beeld. Dat ik dit als laatste noem is niet omdat dit het minst belangrijk is. Integendeel! Eigenlijk is dit het belangrijkste doel.

Gods beeld vertonen

Wij dienen in ons huwelijk het beeld van God te vertonen, dat wil zeggen: vooral het beeld van God zoals Hij ons dat voorhoudt in de verhouding tussen Christus

en Zijn gemeente. Toen God het huwelijk instelde had Hij daarbij al deze relatie tussen Christus en Zijn gemeenten op het oog. Dat is geen latere toevoeging. God had het oog op Christus en Zijn Kerk als bruid. Het huwelijk is bedoeld om die verhouding te weerspiegelen. Daarom heeft Paulus het hier over ‘een grote verborgenheid’. Hij spreekt dan niet over het huwelijk, maar over Christus en Zijn gemeente. Wat de Heere uiteindelijk beoogt met het huwelijk is dat het uiteindelijk het beeld zal vertonen van Christus, Die als Bruidegom en als Hoofd liefdevol leidinggeeft aan Zijn bruid, die zich in liefde aan Zijn leiding onderwerpt.

Samenvattend

Laat ik nog kort samenvatten wat we hebben overdacht. God heeft het huwelijk ingesteld tot Zijn eer en zodat wij ons oneindig in Hem zouden verlustigen.

God heeft ons zo gemaakt dat wij pas echt tot ons recht komen door verbondenheid in een huwelijk. Sommigen van u denken hierbij wellicht dat u dit doel beter zou kunnen bereiken als single, maar dat is volgens God niet zo. Het was niet goed dat de mens alleen zou zijn (Gen. 2:18). En als dat waar was in een wereld waarin de zonde zijn intrede nog niet had gedaan, dan is dat zéker zo in onze zondige wereld. De eenheid van twee mensen, die door de band van het huwelijk samengevoegd zijn, is Gods manier waarop Hij Zichzelf verheerlijken wil, maar ook hoe wij Hem kunnen eren en ons voor altijd in Hem zouden verlustigen.

Op onszelf gericht

Tegenwoordig zijn veel huwelijken gericht op ‘ik’ in plaats van op ‘wij’. We stappen dan het huwelijk in met een hou-

ding van: 'Hij of zij moet mij maar accepteren zoals ik ben. Zonder condities. Ik wil mijn persoonlijke doelen verwezenlijken, terwijl we natuurlijk ook aan elkaars behoeften op emotioneel, lichamelijk, seksueel en geestelijk gebied tegemoetkomen.' Deze manier van denken is geworteld in onze zondeval. Vanaf het moment van onze val in het paradijs zijn wij op onszelf gericht in plaats van op de ander. Overdenk en bespreek in dit verband samen eens het volgende citaat van Stanley Hauer: 'De ethiek van de zelfvervulling is destructief voor het huwelijk, omdat deze ervan uitgaat dat het huwelijk en het gezin in de eerste plaats instellingen zijn voor persoonlijke vervulling die we nodig hebben voor geluk en vervulling.'

Elkaar kennen

Vraag maar eens aan een willekeurig jong stel: 'En, houden jullie er rekening mee dat jullie eigenlijk nog vreemden voor elkaar zijn?' Ze zullen reageren door te benadrukken dat ze elkaar heel goed kennen. Ik lach dan een beetje en zeg dan dat ik ze over tien jaar graag nog eens hierover spreek. Wij weten toch allemaal dat we in het huwelijk dingen over de ander gaan ontdekken, waar we helemaal geen weet van hadden? Waarom noem ik dit? Omdat we tijdens onze verkeringstijd allemaal toch min of meer wat huichelachtig zijn. We doen ons vaak anders voor dan we zijn. Wij luisteren uren aaneen naar ons meisje met wie we verkering hebben. Als meisje ga je mee vissen met je vriend of je gaat uren met hem wandelen (terwijl je walgt van vissen en geen fan bent van wandelen). Jongens zijn vol belangstelling voor wat hun vriendin vertelt en besteden graag hun tijd aan haar. Eenmaal getrouwd, worden die uren minder en minder en uiteindelijk hebben we als man nauwelijks tijd meer om naar al die verhalen

van onze vrouw te luisteren of aandacht te hebben voor de hobby's van onze man. Een herkenbaar beeld, vindt u niet? Als het goed is, is iedereen in het huwelijk bezig om nieuwe gewoonten en nieuw gedrag te ontdekken. En dat is niets vreemds. Daartoe heeft God man en vrouw samengebracht. Het huwelijk is boeiend, maar vraagt ook veel inspanning. Nogmaals, geloof me, je kunt je toekomstige echtgeno(o)t(e) niet echt kennen, voordat je met elkaar getrouwd bent.

Persoonlijke genade nodig

Het zou al een stuk eenvoudiger zijn als we allemaal persoonlijk de genade, de liefde en de kracht van God in ons leven zouden kennen. Als ons hart de liefde van God persoonlijk proeft en we door het geloof verankerd zijn in Christus. Dan is het liefhebben van onze eega die in sommige opzichten moeilijk kan zijn, heel wat gemakkelijker. Wanneer we echter de genade van God níét in ons hart kennen, dan missen we ten diepste het geheim van het huwelijksleven. We missen uiteindelijk het vermogen om de man of de vrouw te zijn, die we behoren te zijn. De opdracht om elkaar waarlijk lief te hebben zoals Jezus Zijn Kerk liefheeft, kunnen we nooit van onszelf vervullen. Smeek daarom om Gods genade.

Vragen bij hoofdstuk 1

Vragen voor man en vrouw samen

1. Geef uw/jullie huwelijk een cijfer tussen 0 en 10, gebaseerd op de drie hoofddoelen voor het huwelijk, namelijk (1) eenzaamheid opheffen, (2) in elkaars innerlijke, emotionele, lichamelijke, seksuele en geestelijke behoeften voorzien, (3) elkaar te stimuleren in de persoonlijke groei van ons karakter of als persoon.
Deel dit cijfer met elkaar nadat u/je dit voor uzelf/jezelf hebt opgeschreven, en bespreek hoe u/jij tot dit cijfer bent gekomen.
2. Doe hetzelfde voor het huwelijk van uw/jullie ouders. Zijn er verschillen of overeenkomsten?
3. Het huwelijk is een vereniging van twee zondige mensen. Daarom kan het niet anders of er zullen punten van wrijving zijn in het dagelijks leven. Verschil in ideeën en gedachten is op zich niet verkeerd, maar het is wel belangrijk hoe we met die verschillen omgaan. Evalueer uw/jullie huwelijk en bespreek samen de volgende aspecten:
 - a. Aanpassingsvermogen en flexibiliteit als dat nodig is;
 - b. Empathie (hoe gevoelig ben(t) u/jij voor de pijn, de behoeften, de vrees of de verlangens van uw/jouw partner? Ben(t) u/je in staat om door haar/zijn ogen de wereld te zien?);

- c. Het vermogen om op een volwassen manier met problemen om te gaan en eraan te werken dat er een oplossing komt waar beiden zich gelukkig bij voelen;
 - d. Bereidheid en het vermogen om uw/je man/vrouw de liefde te geven die hij/zij verlangt;
 - e. Word(t) u/jij door uw/jouw gevoelens geleid of heb(t) u/je die altijd goed onder controle?
 - f. Vaardigheid om op een positieve, bevredigende en zinvolle manier met elkaar te communiceren en diepgaande gesprekken te voeren;
 - g. Bereidheid en vaardigheden om conflictsituaties bevredigend op te lossen.
4. Wat zijn de sterke kanten van uw/jullie huwelijk? Wat zijn de zwakke kanten van uw/jullie huwelijk? Schrijf deze op en vergelijk daarna elkaars antwoorden!
5. Heel weinig stellen hebben voor hun huwelijk bewuste doelen opgesteld. In plaats van proactief door het huwelijksleven te gaan, gaan de meesten reactief door het leven. Zij laten zich met name beïnvloeden door de dingen die op hun pad komen. Het is echter heel verrijkend als u/jullie vooraf of alsnog tijdens het huwelijk samen doelen stellen. De opdracht is: Stel drie doelen voor uzelf/jezelf die te maken hebben met uw/jullie huwelijks- of gezinsleven. Stel daarna twee specifieke doelen voor jullie samen als man en vrouw. Maak ten slotte een persoonlijk doel voor uw/jouw man of vrouw. Ga er daarna samen eens een avond voor zitten, of ga samen een avond uit en bespreek met elkaar de doelen die zijn opgeschreven. Probeer tijdens dat gesprek met elkaar tot overeenkomstige doelen te komen.

6. Kritiek geven en kritiek krijgen zijn twee belangrijke elementen die de groei in het huwelijk kunnen bevorderen. We vinden het allemaal makkelijker om kritiek te geven dan kritiek te krijgen! Daarom is deze opgave niet makkelijk en kan gevoelig liggen. Maar het is wel een heel zinvolle oefening. Neem er de tijd voor! Liefde zoekt immers het beste voor elkaar.
 - Stel in uw/je man of vrouw (of verloofde) een zwakheid vast die aandacht nodig heeft. Zoek in de Bijbel een voorbeeld dat op deze zwakte betrekking heeft. Deel dit Schriftgedeelte met elkaar, maak er samen een doel van en neem dat ook elke dag samen mee in het gebed.
7. Ga samen eens na aan de hand van de lijst onder vraag 11 (a t/m j), welke recente conflicten gerelateerd zijn aan de tien facetten van emotionele onvolwassenheid.

Groepsvragen

8. Waren jullie genoeg voorbereid voor het huwelijksleven? Als u/jullie het over konden doen, wat zou u/jij anders doen? Hoe ga(at) u/jij deze levenswijsheden doorgeven aan uw/jullie kinderen?
9. Probeer samen vast te stellen wat de grootste, hedendaagse bedreigingen zijn voor het huwelijk. Welke verschillen zijn er met de tijd waarin onze (groot)ouders tot een huwelijk kwamen of gehuwd waren?

10. Het proces van ‘vader en moeder verlaten’ is voor de een moeilijker dan voor de ander. Wat zijn factoren die het verlaten van ouders en het aanhangen van een man/vrouw bemoeilijken?

11. Een huwelijk kan grote schade ervaren door emotionele onvolwassenheid. Het is vaak de verborgen rots waarop veel huwelijk stuklopen. In onderstaande lijst staan tien symptomen van emotionele onvolwassenheid. Bespreek met elkaar hoe deze facetten voorkómen kunnen worden in de opvoeding van uw/jullie kinderen in de groei naar de volwassenheid:
 - a. Het vermogen missen om compromissen te kunnen sluiten;
 - b. Lichamelijke of verbale bruutheid en wreedheid gebruiken om je zin te krijgen;
 - c. Zelfmedelijden;
 - d. Dwangmatig wraak nemen;
 - e. Zichzelf voortdurend verontschuldigen en zichzelf verdedigen in plaats van het aanvaarden van schuld;
 - f. Ruziemaken op een gewelddadige manier;
 - g. Te weinig verantwoordelijkheidsgevoel hebben;
 - h. Misbruik maken van het gezag en het ook niet accepteren;
 - i. Geen achting/respect kunnen opbrengen voor andere personen en hun overtuigingen;
 - j. Afhankelijk zijn van positieve waardering.

* * * *